

Szerkesztőség:  
Templomudvar  
Kiadóhiv  
Sancer  
Surgönycim: „Dél”  
Telefonszám: 137.

# NEP BÁCSKA

Előfizetési árak:  
Egy óra - 15 dinár  
Negyedévre 45 dinár  
Félévre - 90 dinár  
Egyes szám ára:  
**75 PARA.**

Novisad-Ujvidék, 1922. márc. 10 | POLITIKAI NAPILAP | III. évf. 49. szám. PÉNTEK

## A szovjet

Oroszországban négy millió embert ölt meg az éhség és kétfélmillió embert a terror. Az orosz földön még minden cserevizsajkában ott bujkál a rémület sikolya, a kaszárnyafalokról, amelyek alatt annyi életet oltott ki a moszkvai internacionale nevében elsütött fegyver, még nem mosták le a ráfecscent vért és agyvelőt, még most is masiroznak a halálba, a mindennél borzalmasabb éhhalálba, a tizezrek és százezrek, de az államberendezkedés lenini elképzelése már régen megbukott. Oroszországban három évig az új rend programjáért ölték, ma már csak a hataloméért ölnék. Ami történt, próbálkozás volt csak. Már az első napon, a termelési eszközök „társadalmisítása” helyett parcellázták a nagybirtokot és földet adtak — magántulajdont — a parasztnak, akitől cserébe semmitse kért az orosz szovjet, csak vért, vért és újra csak vért. A halott ipari üzemeket már visszaadták tulajdonosaiknak és a pétervári és moszkvai két tőzsde, mint adalék méltán sorakoznak föl a hullák hekatombái mellé a lenini program csődjének igazolására. Az ut 1922-ben már visszafelé vezet. Az egyik lépés a másik után történik meg a kapitalista berendezkedés felé. Oroszország megcsufolva a forradalmi ideológiát, ma már kereskedelmi szerződéseket köt kapitalista államokkal, ad és vesz, spekulál és tőzsdéket épít. A kísérletezéseknek vége. A kudarcnak eddig hatmillió halottja van. A hatmillió halott között ott fekszik nyolcezer orvos és több mint hatezer tanár és tanító. Vajjon pótolhatta-e ezt a megölt tizennégyezer intellektust Lunacsarszky propaganda vonata, vagy a közoktatásügyi népbiztosság milliószámra nyomtatott propaganda írása? Évtizedekre fosztották meg az orosz hóhérok az orosz népet a művelődés lehetőségeitől. Ha bűn volt a minden emberi képzeletet felülmúló tömeggyilkosság, méltón sorakozik melléje a mérhetetlen gonoszság, amelyet egy egész nemzet kulturáját ölték meg, kettős gyilkosságot követve el minden emberen. Az orosz termőföldek egyharmada vetetlen ebben az esztendőben. Vajjon van-e Amerikának annyi búzája, amennyivel meg lehetne menteni azokat a tiz- és százezreket, akiket éhhalálra ítelt Lenin ebben az esztendőben? Az orosz tragédia 1922-ben a befejeztéhez közeledik. S hogy a tragédia utolsó felvonása végleges bukást jelent-e, vagy a népek felszabadulását, nem lehet tudni. A szembenálló két világ, a kapitalizmus és a forradalmi program egyformán betegek ahhoz, hogy megöljék egymást.

## A beogradi konferencia megnyitó ülése

Beograd, márc. 9. (Eredeti távirat). A kisantant pénzügyi és gazdasági szakértőinek konferenciáját ma délután 4 órakor nyitották meg ünnepélyesen a tisztai otthonban. Nincsicsek külügyminiszter francia nyelvű beszédben üdvözölte a megjelenteket, azután szerencsés munkát kívánt a delegátusoknak. A külföldi delegációk elnökeinek köszönő szavai után a megnyitó ülést befejezték. Az első teljes ülést délután 6 órakor nyitotta meg Jankovics Velizár a Nemzeti Bank helyiségében. A delegátusok áttekintették a feldolgozásra kerülő anyagot, azután pedig kidolgozták a részleges munkatervet. A konferencia munkáját 3 szekció fogja elvégezni: az első a pénzügyi, a második a gazdasági és a harmadik a közlekedésügyi bizottság.

vetkező: pénteken délelőtt 10 órakor a pénzügyi bizottság ülése a pénzügyminisztériumban, ugyanazon időben a gazdasági bizottság a Narodna Bankban, a közlekedésügyi minisztérium pedig a Kereskedelmi Bankban tart ülést. Egy órakor Jankovics Velizár a Srpszki Kralj szállodában ebédet ad a delegátusok tiszteletére. Délután 4 órakor a szekciók ülése. Szombalon délelőtt 10 órakor és délután 3 órakor a bizottságok ülésezése. Öt órakor Jankovics Velizár lakásán tea. Este ünnepi előadás a Nemzeti Színházban. Vasárnap délelőtt a szekciók ülése, délután 4 órakor teljes ülés, amely egyúttal a konferencia záróülése is lesz. Este 9 órakor a tisztai otthonban Nincsicsek külügyminiszter bankettet ad a vendégek tiszteletére.

A konferencia munkarendje a kö-

## A fascisták garázdálkodásai Fiumében

Meglámadták az O.S. konzulátust — Hivják D'Annunziót — A rendőrség tehetetlen — A kormány tiltakozik Rómában

Zagreb, március 9. (Eredeti táv.) A fiumei lázadás alkalmával sok horvát és szerb polgár menekült el a fascisták garázdálkodásai elől. Ezek elbeszélése szerint a fascisták felszólitották D'Annunziót, hogy jöjjön vissza Fiumébe és innen szállja meg egész Dalmáciát. A fascisták igen sok jugoszlávnak a házáat megtámadták és ablakaikat beuzták. Az állandó összetűzések dacára egyetlen egy haláleset sem fordult elő. A lázadás napján este 9 órakor egy csoport fascista a jugoszláv konzulátus palotája elé vonult és az összes ablakokat betörte. A romboló tömeg az épületbe is beakart menni, azonban a

kaput nem tudta betörni. A rendőrség az egész esetnek szemtanúja volt, de nem lépett közbe. Markovics dr. konzul nem volt a tüntetés ideje alatt otthon, csak a komornyikja őrizte a házat. A konzul az esemény után a rendőrfőnökségre ment, ahol panaszt emelt ez ellen, de a rendőrségen azt válaszolták, hogy ők tehetetlenek a fascisták.

Beograd, március 9. (Eredeti távirat.) Kormányunk tiltakozó jegyzéket intézett az olasz kormányhoz a fiumei események miatt. A jegyzéket ma nyújtotta át Sancer külügyminiszternek Antonevics római követ.

## Az antant főhatalmak felosztották maguk közt a megsemmisítendő hadianyagot

Washington, március 9. (Eredeti távirat.) Az amerikai és antant ellenőrző bizottsága között surlodás támadt, mert megállapították, hogy az ellenőrző bizottság a békeszerződés értelmében megsemmisítendő hadianyagokat az antantállamoknak juttatta. Kide-

rült, hogy a tengeralattjárók motorjait a hadianyagot, gépfegyvereket, gyalogsági fegyvereket és az egyéb anyagokat a bizottság Japánnak, Angliának, Olaszországnak és Franciaországnak juttatta. Ily módon harminc tengeralattjáró került Japánba.

## Április 15-én nyitják meg a genuai konferenciát

Páris, március 9. (Eredeti táv.) A genuai konferenciát április tizedikén délelőtt a régi piemonti királyi palotában nyitják meg. Szerdától nyilvános teljes ülést tartanak, amelyen a konferencia általános programját állapítják meg. Nagyhéten, a husvéti ünnepek alatt

megalakítják a szakértői bizottságokat. Husvét és május elseje között több hetes csendes bizottsági munka lesz, mert Poincaré és Lloyd George ezen időben otthon lesz elfoglaltak. A teljes ülések, amelyeken a döntő határozatokra kerül a sor, május negyedikén kezdődnek.

## Esnek az árak az ujvidéki tőzsdén

1960 korona a buza, 1414 a kukorica — Nagy a kínálat, nincs kereslet  
A tőzsdelgazgatóság kommunikálja a tőzsde ellen lefolytatott vizsgálatról

Ujvidék, márc. 9. (A Délbácska munkatárs.) A hónapok óta szisztematikusan emelkedő buzaár — a jelek szerint — megkezdte utját visszafelé. A tőzsdén és a piacon tömeges a kínálat, (az ujvidéki terménytőzsdén ma egy százvagonos tételt kínáltak eladásra, de vevő nem akadt) de a vásárlók nem igen jelentkeznek. A terméskilátások jók, a dinár tegnap 40 ponttal ugrott Zürichben, s

**a kormány nagymennyiségű olcsó kukoricát importált Romániából**

ez és más körülmények folytán az eddig visszatartott gabonát a termelők és kereskedők tömegével vetik piacra, de miután újabb árésésre van kilátás, a vételkezdés nagyon lanyha. Ez a helyzet pl. Veliki Bečkerekben is. Az ott megjelenő „Torontál” mai száma írja a következőket:

„Tegnap kedd lévén, hetipiac volt. Kintjártunk a Buza-téren, melyen Bánát legnagyobb gabonavására zajlik le, érdeklődünk az árak iránt és figyeltük, milyen a kereslet és a kínálat. A tegnapi hetipiac feltűnően élénknek mutatkozott, már a kora reggeli órákban. Vidékről tömegével jöttek be a parasztok, az utcákat egészen ellepte a hosszú parasztkocsinak végnélküli sora és szelvé igyekeztek elhelyezkedni a csaknem szűknek bizonyuló piac-téren. Reggel hét óra felé már egymás hegyin hátán állottak a kocsik. A Buza-térre sorra kivonultak a bizományosok, kereskedők, ügy-nökök és a helybeli gabonacégek megbízottai, tisztviselői, végül a csekélyszámú magánvásárló közönség.

A legnagyobb kínálat a buzában volt, ezzel szemben a buza iránt éppen a legkisebb érdeklődés mutatkozott. Kétezer koronáról álmodoztak a büszke tulajdonosok, de lassankint engedtek gögös követeléseikből és örültek, ha olcsóbban is eladhatták.

**Az a néhány kötés, ami mégis létrejött, 1920-1930 koronás egy-ségár mellett történt.**

De még ezért a pénzért sem kellett, mert mindenki áresést remél és vár. Kukorica szűtén bőségesen akadt, ezernégyszáz—ezeröttszáz korona között alakodtak métermázsájjára. Zab-ból is eleget hoztak a piacra, másfél ezer koronát kértek érte.

Mindenesetre tény, hogy rövidesen nagy változásokra van kilátás. Legalább erre vall a kereskedők tartózkodó álláspontja. A tegnapi lanyha vásárlási forgalom, olcsóbbodást sejtet.

A „Torontál” mai száma „Nem vesznek buzát” címen közli piaci referációját. Ez a helyzet Ujvidéken is. Itt sem vesznek. Néhány kínálat történt azon az áron, amelyen még néhány nappal ezelőtt a kötés prefektuáltatott, jelölül annak, hogy mindenki veszteségtől fél. A mind világosabban kialakuló beszz semmiesetre sem fog nyom nélkül elhaladni néhány vállalkozás felett, sőt egyes helyeken egyenesen katasztrófális hatásának ígérkezik. Az ujvidéki terménytőzsdén ma nagyobb tételekben 1980 koronás áron folyt a kínálat, ami természetesen azt eredményezte, hogy ugyszólván semmi kötés nem történt. A tőzsde hivatalos lapja ma egy misztikumot közöl, amely csak mint sajtóhiba volna érthető: a mai szám 1980 koronás kínálatot és 2000 koronás vételt tüntet fel. Mindenesetre sokatlan dolog, hogy valaki 2000 koronát fizet a buzáért, ha azt 1980 koronáért kínálják.

A tőzsdéi ügynökök ellen megindított és lefolytatott vizsgálatról és annak eredményéről tegnap délután folyamán a tőzsde igazgatósága az alábbi kommunikációban tájékoztatta a közönséget:

A helybeli Isztina című lap külön kiadásában, vezető helyen „Novisad, mint az állam megbuktatásának tényezője” cím alatt támadás jelent meg, amelyben a novisadi terménytőzsde munkájáról azt írja, hogy az eszköz lelkismeretlen alakok kezében, mellyel felhajlítják az árakat.

Dr. Stefanovics Zárkó, állami biztos, március 4-én vizsgálatot rendelt el ez ügyben, azt keresztülvitte és az eredményről a Novisadi Termény Tőzsde igazgatóságának március 8-iki rendkívüli ülésén kimértő jelentést terjesztett elő, amelyből e helyen a következőket emeljük ki:

„A tőzsdeügynökök üzleti könyveinek leggondosabb megvizsgálása után egyetlen egy pontot sem lehetett találni, amely a legkisebb mértékben támaszt nyújthatott volna, azon vádak megerősítésére, amelyek az „Isztina” című lapban megjelentek a tőzsde munkája ellen. Tekintettel azokra az állításokra és vádakra, amelyek az „Isztina” című lapban megjelentek, a tőzsdeügynököket semmiféle felelősség nem terheli, mivel munkájuk minden tekintetben teljesen kifogástalan. Az „Isztina” felelős szerkesztőjét két ízben hívták meg, hogy konkrét eszeteket nevezzen meg és terjessze be bizonyítékait azon állításokra és vádakra vonatkozólag, amelyeket lapjában közölt. Ő ezt nem tette meg.

A tőzsdeügynökök üzleti könyveinek átvizsgálása alkalmával vizsgálat alá vették a megkötött üzletek tartalmát, különösen azokat, amelyeket az utóbbi két hónapban kötöttek, ez alkalommal megerősítést nyert, hogy sem a tőzsdeügynökök közvetítői munkája, sem azon személyek ellen, akik között üzletkötések létrejöttek, nem lehet kifogást emelni, sem azon feltételek ellen, amelyek alapján az üzleteket megkötötték és realizálták, sem azon üzletek végrehajtása ellen. — Az Isztina támadása alapítan vádaskodások alapján történt és úgy látszik, hogy a felelős szerkesztő, mint sokan mások is olyan egyének, kávéházi beszédének szűkezzítő hatása alá került, akik fontos kérdésekben a „haza megmentői” pózát szeretik felvenni és a defetista akciók ellen küzdenek.

A Novisadi Terménytőzsde igazgatósága a vizsgálat eredménye alapján, a maga részéről befejezettnek tekintti ezt az ügyet.

**A Novisadi Terménytőzsde igazgatósága,**

ZSOLDOS ATILLA:

## BEETHOVEN ÉS GOETHE

Tíz közül legalább is nyolc ember bizonyára tévovásás nélkül lenne hajlandó feltételezni azt — ami elvégre is meglehetősen természetesen látszanék, — hogy a bonni Ludwig von Beethoven, a hatalmas szimfóniák, édes has szonéták utólrhetetlen atyamestere, Goethe „Egmont”-jának megzenésítője, valami tulonul meghitt, ideálisan bizalmas barátságban állott vala halhatatlan kortársával: Goethe János Farkassal, a welmari költő-örülással. Valami igaztalan reudsvüllt, szinte természetfölöttit várunk két ilyen féllaten földi össztalálkozásától s egykönnyen alig lehet ledöntögetni azt a hitünket, hogy az emberi szellem ilyen meteor-szerű tüneménynek barátkozása még csak hírből sem ismeri a magunk-fajta törpe emberek mindennapos barátságának szürke porrétegét...

Pedig hát, amiként arról utjabban a nagyműveltségű Eugen Sachse, a bonni professzor eléggé szemléltetően fevilágosít bennünket, a zene és költészet említett földi királyának egész ismeretsége távolról sem volt ilyen rendkívüli barátság, de még közönséges, nyárs-polgári barátkozás sem. Sőt menjünk tovább: egyáltalán nem is volt barátság. És meglegyezhetjük már jó előre is, ez nem épen Beethovenen mulott. Hiszen ő, aki már husz éves korában, 1790-ben hozálátott a Goethe dala-inak megzenésítéséhez s különösen 1808. óta egész hosszú sorozatával találkozunk ezeknek az ihletett műalkotásoknak: eleitől fogva élénken vágyott személyesen is megismerni azt a nagy talenomot, aki dalaival magasztos szárnyakat adott az ő muzsájának is. 1812-ben következett be az olyanra várt első találkozás.

Valójában talán soha sem ismerkedett volna meg egymással Bonn és Welmar örök büszkesége, ha a jó Bettina nem veszi az

ügyet a kezébe, aki mint tudjuk, egyébként is oly nevezetes szerepet játszott a Goethe életében. A szép Bettina Brentano (Elisabeth von Arnim) — nővére Clemens Brentano-nak, a nagytehetségű német költőnek és regényírónak — keményen feltette magában, hogy híres barátját valamiképpen összehozza az ő lelkes komponistájával Beethoven részéről azonban ez nem mutatkozott valami könnyűságes feladatnak, mert a genialis zeneköltő csudamódon nehezen barátkozó, bátoriatlan ember volt s ez a minémiségét csak fokozta az ő ismeretes testi fogyatkozása jól tudta már ezt a szemfüles Bettina s 1810-ben, mikor épen Bécsben időzött, minden előzetes bejelentés és ceremónia nélkül, elszántan berontott az akkor épen nagyvívésű komponista lakására.

A „Fidelio” hírneves szerzőjét nagyon kellemesen lepte meg ez a nem várt látogatás. Hogy is ne, mikor a nagy Goethe meghitt barátját láthatja maga előtt. Első elfogódottsága mihamar továbbitt s boldogan dajolta el a lány előtt a „Kannst du das Land”-ot, melynek zenéjével épen akkorában lett készen. Rádául még egy akkor szerzeményét is eldajolta, melyhez ugyancsak Goethétől vette a szöveget. Bettina természetesen módfelett el volt ragadtatva.

— Lássá — panaszkodott aztán a nagy zenevirtuóz — a világ egyáltalán nem éri és nem tudja méltányolni a zenét... Rám nézve pedig az egy magasabb kinyilatkoztatás, betetőzője minden ismeretnek, minden bölcses-ségnek...

Ezóta csaknem minden nap találkoztak Bettina és Beethoven. Sétálgattak, beszélgettek órákon át. Társalgásuk természetesen legtöbbszörre Goethe körül forgott. Bettina — közvetlen tapasztalatai nyomán — sok érdekes adatot tudott beszélni világhírű barátja szokásairól, magán- és nyilvános életéről, Beethoven csupa szem és fül volt ilyenkor s elmondta ő is a maga véleményét.

Bettina — mint azt a már említett bonni professzor feljegyz valamelyik tanulmányában

— egy este szépen lejegyezte azt a beszélgetést, mit ő Beethovenal az nap Goethéről folytatott. Másnap pedig fölolvasta Beethoven előtt. A „Missa Solemnis” alkotója egy pár kisebb változtatást ajánlott a szövegen, majd a Bettina kérésére beleegyezett abba, hogy ezt a jegyzetet magának Goethének adhassa át. Csak még arra kérte a leányt, hogy majd alkalomadtán szép szerével kelte föl a nagy költő érdeklődését az ő szimfóniái iránt. Szent volt a hite, hogy Goethe épen úgy át fogja érezni azok hallatára a zene fenséges hatalmát, mint ő maga. Ezért várt ő olyan sokat a személyes találkozástól, mely — amint már említettem, csak két év múlva történhetett meg.

A megismerkedés epizódjait a nagyműveltségű Bettina pompásan megörökítette egyik levelében, aminthogy ő annak idejében még 1810-ben az ismeretes bécsi tartózkodása alatt Beethovenról is sok intim adatot leirt a Goethehez intézett ama levélsorozatában, mely aztán később ez alatt a némiképen bizarr cím alatt jelent meg a nyilvánosság előtt: „Goethe levelezése egy gyermekkel”.

Beethoven eleinte szóhoz is alig jutott amiatt nagy elragadtatásban, hogy ime, szemtől szembe láthatja az ő híres „szövegíró-ját”. Jó ideig hangtalanul nézegette egymást a két szellem-örül. A higgadtabb vérmérsékletű de egyuttal büszke modoru Goethe korántsem volt valami nagyon elragadtatva. Elvégre is ő, a nagy stílus-művész, vajmi kevésre becsülte a muzsikát. Nem is volt hozzá elegendő érzéke. Kissé sajtáságonak látszik ugyan a dolog, de így van. S ebbeli természetét az örömmittas Beethovenal meglehetősen érezte is.

A jó zeneköltő levele-este az alkalmat, hogy legfrissebb sütetű szerzeményeit bemutatassa Goethének. Hozzá is látott rendkívüli buzgósággal. Mondhatni: egész lelkét beleöntötte egy-egy szimfóniába. Biztosra vette, hogy most a végtetékig elbűvöll költő barátját, de — csudák csudája — ez a legsóványabb érdeklődést sem tanusította. Akárcsak valami

## Lord Newton az antant ellenőrző bizottságok óriási költségeiről

London, márc. 9. (Eredeti távirat). Lord Newton a felsőházban felhívta a kormány figyelmét a középeurpai államokban működő szövetséges bizottságok által okozott aránytalanul nagy kiadásokra és rámutatott többek közt arra, hogy a Németországban működő bizottságok költsége évenként, 1800—2000 millió márkára rug. Magyarország pénzügyi helyzete is teljesen kétségbeesett, mégis oda is ugyanilyen mértékben küldtek ki bizottságokat. Lord Newton felhívja, hogy Magyarország tengerészeti ereje mindössze négy ócska dunai őrhajóból áll, ennek ellenére egy tengerészeti-bizottságot akarnak Magyarországra küldeni. Magyarország lefegyverzését végző bizottság négy tengernagyból áll, katonai osztagának létszáma pedig 150—300 ember; ez a bizottság többre kerül, mint a harmincezer főnyi magyar hadsereg. A bizottság költségei havonta harminc millió koronát tesznek ki; egy angol közkatona havl. fizetés és pótlék címén annyit kap, mint a magyar miniszterelnök egy évben. A magyarországi jóvátételi bizottság lakásra és butorzási célokra is óriási összegeket adott ki, jelenlegi kiadásait pedig száz millió koronára becsülik havonta. Hasonló a helyzet Bulgáriában is. Lord Seymour azon reményét fejezte ki, hogy Newton beszéde, mely hű kifejezője a felsőház hangulatának, arra indítja a kormányt, hogy megfontolás tárgyává tegye a kérdést.

kiérdemült verki nyekedő melódiált hallgatta volna az ablaka alatt. Készséggel elismerte bár a Beethoven rengeteg talentumát, de im, az átzellemülésnek halvány árnyéka sem volt tajta észlelhető. Ez nem kerülhette ki a művész figyelmét. Nem is állhatta meg, hogy szó nélkül ne hagyja. Mikor már a nem tudom én, hanyadik szonáta akkordjal is merőben hatástalanul hangzottak el, sértődötten fordult Goethe felé:

— Uram, én nem ezt vártam öntől!

Aminthogy csakugyan nem ezt várta. Alaposan csatlakoznia kellett a németek nagy költségeiben, aki aztán az esztendő készüli folyamán sem méltatta őt valami nagy figyelemre. Sőt — a Sachse észrevétele szerint — alig vett róla tudomást. Pedig a szegény Beethoven — családja dacára is — többször megkísérelte a felé való közlekedést. Így például tíz évvel a most leírt találkozás után az akkor már igen nagy befolyású, de úgy látszik még büszkébb Goethe-nek ajánlotta egyik szerzeményét. Meg is küldötte neki hamarosan, szép kiállításban, meleg hangu levél kíséretében. Ámde Goethe még válasza sem érdemelt.

A következő éven 1823 ban fejezte be Beethoven a mal napig is világhírű Missa Solemnis oratoriumát. Közre akarta bocsátani ezt az egyik legmonumentálisabb alkotását, de hiányzott ám a nervus rerum gerendarum. Kénytelen volt hát az előfizetők gyűjtéséhez olyamodni. Ismét észbe jutott az öreg Goethe. Gondolta, hogy ez a nagy tekintélyű ur egyszerűben előfizetőjévé tudná tenni magát a művészetek iránt egyébként kiválóan fogékony weimari nagyherceget. Felkereste tehát Goethét egy tiszteletlői és bizalomtól áradzó levéllel. És az eredmény következetesen megint csak ugyanaz volt, mint az előbbi esetben. Levele és kérelme teljesen — válasz nélkül maradt.

Azután ő beleunt a céltalan törekvésbe. Goethe sem érdeklődött iránta. Haladt tovább a maga megszabott útján . . .

## Két millió embert ölt meg a vörös terror Oroszországban

**A borzalmak statisztikája — 30.000 ember hal meg naponta — Kilencven százalékkal csökkent az ipari termelés — Kipusztul a városok lakossága A vasutvonalaknak csak tíz százaléka használható**

Ujvidék, március 9. (A Délbácska munkatársától.) Ezen a nyáron már ötödik éve, hogy a német kormány és hadvezetőség intézkedésére, mint valami halálosan veszedelmes bacillus-tenyésztet, lezárt vasúti kocsikban Oroszországba csempészték Lenint és társait a németek. A sakkhuzás megdöntötte Kerenzkij „polgári” forradalmi kormányzatát s Lenin proklamálta Oroszországban a „dolgozók” diktatúráját. Az elmúlt négy esztendő alatt a szenvedések leirhatatlanul irtózatos kálváriáját járta végig az orosz nép, amely a cári elnyomás után ma a népbiztosok tanácsának terrorja alatt nyög. Az Ochraha pribékjeit lett és kínai terrorcsapatok váltották föl és Szibéria helyett most a „csarevicsajkák” borzalmi a legrette-nelesebb intézmény az orosz sivatagon, ahol négy év óta a halál és pusztulás orgáit üll. A diktatura minden borzalmait még feilülmulni látszik a hónapok óta fokozódó éhínség, amely a történelemben eddig ismeretlen méreteivel az egész világ részvétét tudta felkelteni a szenvedő orosz nép iránt. A Gorkij legborzalmasabb vizióit valóra keltett orosz földről meglehetősen ellentétes hírek érkeznek, de Nansen és a nemzetközi segélyző bizottság útjal után már a legszomorubb bizonyítékok állanak rendelkezésre annak igazolására, hogy az oroszországi borzalmak valóban feilülmulnak minden emberi mértékét. A belügyminiszterium most hatalmas plakátokon statisztikaszzerűleg közli azokat az irtózatos adatokat, amelyek az oroszországi állapotokat illusztrálják.

### Az adatokat a moszkvai szovjet-tanács titkos irattárából sikerült megszerezni,

ami tekintve a hatalmasan kifejllett oroszországi korrupciót, nem is lehetett túlságosan nehéz dolog. Ezen adatok szerint az orosz szovjet „ellenforradalmi magatartás” végett közel két millió embert végzett ki. Meghalt a diktatura alatt:

Püspök . . . . .	28
Pap . . . . .	1215
Tanár és tanító . . . . .	6575
Orvos . . . . .	8800
Tényleges tiszt . . . . .	54650
Katona . . . . .	308500
Csendőrtiszt . . . . .	10500
Nagybirtokos . . . . .	12950
Hivatalnok . . . . .	355250
Munkás . . . . .	192350
Paraszt . . . . .	8 5000

Ez a borzalmas számozslóp megközelíti a kétmilliót, s magába foglalja ugyszólván az egész ország értelmiségét. A statisztika nem tünteti föl az emigrációba üldözött milliókat, de az orosz városok csökkentő létszáma beszédesen illusztrálja az oroszországi terrorpolitika eredményeit.

### A városok lakossága

	1917-ben:	1921-ben:
Petrograd — — —	2,300.000	825.000
Moszkva — — —	2,150.000	652.000
Odessza — — —	1,200.000	425.000
Kiew — — —	900.000	320.000
Charkow — — —	810.000	300.000

Éslygtovább. Az orosz nagyvárosok lakossága az éhség, a nyomor és az üldözöttség következtében egyharmadára apadt.

Oroszország pénzügyi helyzetének teljes leromlását tünteti fel az alábbi néhány szám:

Oroszországban volt aranyrubel:	
1917-ben — —	1350 millió
1918-ban — —	825 „
1919-ben — —	415 „
1920-ban — —	200 „
1921-ben — —	70 „

Ma már a templomok aranykészletének elhasználásán fáradozik a népbiztosok tanácsa, amely különösen a külföldi propagandára költi az aranyat, amely amilyen mértékben fogy, olyan iramban nő a szovjetrubel forgalma, amelyből ma már több mint 2000 milliórd rubel mennyiségű boldogítja az orosz népet. A

szovjetgazdálkodás alatt a következő arányokban nőtt az értéktelen rubel-forgalom:

### Papirpénz volt

1917-ben —	115 milliárd
1918-ban —	22. — „
1919-ben —	26. — „
1920-ban —	225. — „
1921-ben —	2015. — „

Az általános termelés, amely egyes cikkekben a békében óriási értékű kivittelt tett lehetővé, ma már az egy tízed részére csökkent. Az arany papir- ső- bőr- cukor- réz- petróleum- és széntermelés csökkent:

1918-ban —	30 százalékkal
1919-ben —	55 „
1920-ban —	70 „
1921-ben —	90 „

A termelés ugyanilyen mértékű csökkenést mutat az egész vonalon. Néhány számszerű adat:

1914-ben termelték:	1921-ben:
Pamapot 85,800.000 kgr.	32 millió kgr.
Gyapjút 38,000.000 „	6 1/2 „
Dohányt 23,000.000 „	3 1 „
Kendert 16,000.000 „	2 5 „
Sörtét 1,600.000 „	80.000 „

Az állatállomány is kipusztuló félben van. Oroszországban volt:

a kommun előtt:	most:
birka — — —	55 millió 6,450.000
dísznö — — —	14 millió 1,150.000
szarvasmarha — — —	12,150.000 1,630.000
ló — — —	23,540.000 8,270.000
kecske — — —	2,210.000 117.000
teve — — —	277.000 45.000
szarvas — — —	55.000 16.500

Az állatok nagyrésze az utolsó hónapok éhségjárványai alatt pusztult el. Hogy milyen leküzdhetetlen akadályba ütközik a kontinentális kiterjedésű orosz földön a lakosság élelmezése, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a katasztrófális tény, hogy 1918 óta az orosz vasutak kilencven százaléka hasznavehetetlen. A moszkvai „Izvesztija” is nyilvánosságra hozta a következő adatokat:

### Oroszországuak volt használható vasutvonalai:

1917-ben — —	157.000 km
1918-ban — —	139.000 km
1919-ben — —	78.000 km
1920-ban — —	49.000 km
1921-ben — —	15.000 km

Az adatok szerint az orosz szovjetgazdálkodás a vasúti vonalak 90 százalékát tette tönkre a különböző forradalmi és ellenforradalmi harcok alatt. Teljesen megbízható adatok szerint

### az orosz termőföld egyharmad-része vetetlen ebben az évben,

ami még csak fokozni fogja az elkövetkező hónapok inségét. A moszkvai szovjettanácsához beérkezett jelentések szerint csak az Uráltól nyugatra eső területek állanak művelés alatt, ami a területnek alig egyharmadrésze, a többin csak elszórtan vannak bevetett területek.

### Oroszországban ma naponta harmincezer embert pusztít el az éhség, amelynek eddig közel négy-millió áldozata van.

Ezeket az adatokat tünteti föl a belügyminiszterium színynyomású és szemléltető táblázatokkal ellátott plakétja, amelynek husz példányát ma vette kézhez a főkapitányi hivatal. A plakét bal sarkában feltűnő nyomású betűk jelzik, hogy annak adatait a moszkvai szovjet-tanács titkos irattárából sikerült megszerezni.

Eladó fajtisza — 9 hónapos —

## FARKASKUTYA

Alkotmány-utca 14. szám alatt.

# HIREK

— **Kihallgatások a királynál.** Ötletege tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta dr. Kramer volt minisztert és többek között azt mondta neki, hogy a nyáron a királynéval együtt Szlovéniába, Blédbe fog utazni. — Ma délelőtt Miladinovics Zsarko postaügyi minisztert fogadta kihallgatáson a király.

— **A román delegátusok látogatása.** A kisantant beogradi konferenciájára megérkezett román delegáció tagjai ma délelőtti Nincsic külügyminiszternél, azután pedig Pasics miniszterelnöknel tettek látogatást.

— **Befiltott gyűlés.** Beogradi munkatársunk jelent. A belügyminiszter befiltotta az egyetemi ifjúság vasárnapra tervezett ülését, amelyen a Profics Priblicevics ügyel akartak foglalkozni.

— **Uj lap.** Március 19-én új hetilap jelenik meg városunkban „Borba“ (Harc) címen. Az új lap politikával, szociális kérdésekkel, sporttal, helyi eseményekkel stb foglalkozik majd. A lap szerkesztésében a legkiválóbb újságírók vesznek részt. A lap minden szombaton jelenik meg.

**Menjen el a bárba a „Divat revüre“.**

— **A város eladott két háztelket.** A városi tanács nyilvános szóbeli árverésen eladta a Magyar-utca 62—Szokol-utca 1. számú házat és háztelket 46.170 dinárért, a Szokol-u. 3. számú háztelket pedig 32.050 dinárért.

— **Az utcakövezők napszáma 300 korona.** A városi tanács csütörtök délelőtti ülését tartott, amelyen a városi munkások bérköveteléseivel foglalkoztak. Az összes munkások bérjavítását követelték, amit a tanács meg is adott. Legtöbbet az utcakövezők kértek, háromszáz korona napszámot. A tanács ezt is megadta.

**Szombat délután 5 órakor van a „Divat revü“**

— **A város újabb házhelyeket ad el.** A strandhoz vezető út melletti 7 újabb parcellát ad el a város nyilvános szóbeli árverésen, március 16-án délelőtti 9 órakor.

— **TÖRLEY RESERVÉ ismét mindennél kapható.** 2439-2-5

— **Vásár-hirdetmény.** A noviszádi országos állat és kirakodó vásár 1922. évi március hó 25. 26. és 27-én a Pirosi-úton a református temető mellett fog megtartani, melyre mindenféle állatnak vérszentes helyről leendő felhajtása szabályszerű marhalevéllel meg van engedve. Minden iparos és kereskedő, valamint az utazó iparosok és kereskedők, akik elárulást céljából jönnek a vásárra, kötelesek iparigazolványukat magukkal hozni. Akik iparigazolványukat nem hozzák magukkal, azoknak nem fog megengedtetni az árusítás a vásáron. Ez a rendelet úgy az idegenekre, valamint a helybeliekre vonatkozik. Az árusító helyek kiosztása és ellenőrzése végett a vásárra jövő minden iparos és kereskedő köteles iparigazolványát a városi hatóság felhívására felmutatni. Akinek nincs iparigazolványa az nem kap elárulási helyet a vásáron. A vásártéren senkinek sem szabad árusítóhelyét elfoglalni, míg azt a vásár rendezésével megbízott tisztviselő meg nem határozza. Noviszád, szab. és kir. város rendőrkapitányi hivatala, 1922. évi március hó 1-én. Jovan Banyanin s. k. főkapitány.

**A „Divat revü“ jegyel már átvehetők Zeljeznicka-u. 7. szám alatt.**

— **Ingatlan átírás** 1922. február 23-től március 9-ig. Lesztyánszki Mária megvette Gavanszki Nikola és társától a Vukovics utcában levő 6. sz. házat: 360.000 koronáért. — Gyilkovog Milos és neje megvették Markovits Ignját és társától a Temerini utcában levő 4. sz. házat: 300.000 koronáért. — Vlavovics Iván megvette Kloklos Pérától az Almásli utcában levő 16. sz. házat: 125.000 koronáért. — Anika Gyula megvette dr. Pavlasz Ignáctól a Zrinyi utcában levő 40. sz. házat: 92.500 koronáért. — Novákovics György megvette Szabó András és társától a noviszádi határban levő 3 hold szántóföldet: 232.026 koronáért. — Gyokin Vlada és társal megvették Osvát György és társától a noviszádi határban levő 6 hold 1301 □ öl területű szántóföldet: 98.750 dinárért. —

## A volt német trónörökös Németországba költözködik

**Elfogadja a köztársasági államformát — Támadják jobbról és balról**

**Bécs,** (A Délbácska bécsi szerkesztőségétől.) Szenzációk berillal táviratot közveit ma a „Wiener Auslandskorrespondenz“ a Délbácska bécsi szerkesztőségéhez. A jelentés szerint a volt porosz trónörökös elhatározta, hogy száműzetéséből visszatér hazájába és Porosz mellett Oelsben telepedik le. A jelentés szenzációs érdekessége, habár nem érkezik váratlanul. A volt trónörökös ugyanis néhány hét előtti levelet intézett Zornhoz, a bonni egyetem tanárához, amelyet az a „Der Tag“ című berlini lapban közreadott. A levélben az extrónörökös megpendíti a visszatérés eszméjét és így a mostani jelentést való tényként lehet elfogadni. A volt trónörökös a levélben mintegy programját adja magatartásának és ezért mosi, hogy Németországba való költözködésének híre érkezik, aktuális azt lefordítani és szászériai szövetségében közölni.

„Ami az Ön levelének lényegét illeti — írja az extrónörökös Zorn professornak — az a kérdés, hogy köztársaság-e, vagy monarchia jobb e a haza mostani nehéz helyzetében, az én felfogásom szerint nem bir különös fontossággal. Amint Ön is tudja én mindig azt vallottam, hogy az uralkodó van a népért és nem a nép az uralkodóért. 1918. évi borzalmas összeomlás után, amelynek következményei egyre súlyosabban nehezednek a német népre, a nemzetgyűlés többségi határozattal a köztársasági államformát választotta. A weimari alkotmány, annak ellenére, hogy lehet benne kifogásolni valót találni, olyan tény és valóság, amit tudomásul kell venni. Az én egyéni nézetem, hogy a monarchia a nép érdekének több szempontból jobban megfelel, ezen a tényen nem változtam. Minden olyan államforma amelyet a nép többsége elfogad és meggyökeresedett alkotmányos alapszik, üdvére válhat a népeknek.“

„Épen ezért bűn az én szememben az, hogy ma Németországban az osztályellentéteket kiélesítik és osztályharcot hirdetnek. A német munkásság sokkal okosabb, mintsem hogy tagjainak többsége ne lássa be, hogy csak a hazához való ragaszkodás váthatik javukra. A német munkásság ép úgy alkotó eleme az egész népeességnek, mint a többi népeké és semmiféle olyan államforma sem lehet tartós, amely a munkásság többségének bizalmát nélkülözi. Épen ezért, mert a dolog így állanak, azokat az igazságokat, amelyek egyes helyeken mutatkoznak nemcsak céltalaloknak, hanem egyenesen veszedelmeseknek tartom. Természetesen minden pártnak joga van ahhoz, hogy párthíveket szerezzen magának. De ennek a mozgalomnak sohasem szabad a rendet és nyugalmat zavarnia. Azok a mahinaclok, amelyek köznap nyelven puccsnak szoktak nevezni, merényletek a német nép ellen, amely nem képes újabb megrázkodtatások elviselésére. Hazánknak most mindenekelőtt nyugalomra, rendre, munkára és egyésre van szüksége. Az alkotmányjogi elvakodásoknak nem szabad a közállapotokat még jobban összekuszálni. A szenvedések és megpróbáltatásoknak határunk is van, saj-

nos erről a háboru alatt sokan megfeledkeztek. Ha nem így lett volna, akkor a vezető államférfiak idejében céltudatosan munkálkodtak volna a békén. Ön ismeri az én álláspontomat a béke kérdésében a háboru különböző fázisában. Már 1914-ben, a marni ütközet után lehetetlennek tartottam a feltétlen győzelmet és épen ezért minden békeakclót támogattam azon mértékben, amennyire ezt a német nép önvédelmi harcának veszélyeztetése nélkül megtehetette.

A politikai vezetők hibája, hogy a békealkalmak nem lettek ügyesebben kihasználva. Véleményem szerint még 1917 nyarán is be lehetett volna fejezni a háborut nagyobb bajok nélkül. Az 1918. évi katonai akciók kudarcra után a helyzet olyan komollyá vált, hogy most már gyors békére volt szükség. Nem egyik vagy másik elszigetelt tény, hanem sok-sok hiba, kapcsolatban a német népet egyre jobban fojtogató éhség-blokáddal és ami hadművelleti szempontból, mindenesetre nehéz helyzetünk együttesen okozták a katasztrófát. Hogy elkerülhetővé lett volna mindez, azt most nem kívánom kutatni. Mindenesetre okosabb lett volna a vétkesség, vagy az egyedüli felelősség kérdését nem bolygatni. Ennek a kérdésnek politikai szempontból való minduntalan felvetése akadályoz bennünket legfontosabb feladatunkban, az újjáépítés munkájában. A feleletet erre a kérdésre a történetírónak kell átengedni. A ma feladata az, hogy tanuljunk a múlt hibáiból és a belső egység útjából elhárítsunk minden akadályt, hogy minden erőnk a nagy célnak, az ország újjáépítésének szentelhesseük. Nekem ma még nem áll módomban az sem, hogy akárcsak mint magánember is résztvehessek ebben a munkában. Azonban én a magánynak hosszú esztendőiben türelmet tanultam és tárgyilagosabban tudok megítélni minden, eseményeket, embereket és dolgokat. De lsten látja, az önkéntes száműzetésnek ez a három esztendeje most már elég volt és mindenki, aki emberileg gondolkodik, meg fogja érteni, hogy nagyon vágyakozom feleségem, gyermekem és a családi élet után. Remélem ha majd út a szabadulás órája, részemre is lesz hely a német hazában. Hálával látom ezt abból az emberi megértésből és részvétből amellyel emberi sorsomat a német nép széles rétegei kísérik.

A volt trónörökös ezen levele, már mintegy bejelenti a visszatérést. Hogy mostani értesülésünk mikorra válik ténnyé az a német pártoktól függ. A jobboldali pártok neheztelnek a volt trónörökösre levele miatt, amelyben megnyugszik a köztársasági államformában. A szociáldemokraták viszont a levelet trükknek tartják, így tehát, ha a trónörökös most próbálja megvalósítani szándékát, az erős akadályokba fog ütközni. Egyébként berlini táviratunk arról is értesít, hogy az extrónörökös megírta a háboru történetét és az legközelebb könyvpiacra is kerül. (sz. p.)

Javorca Pál és neje megvették Miliaszki Józseftől az Attila utcában levő 54. sz. házat: 110.000 koronáért. — Kuncz Károly és társal megvették Gábris Katarina és társától a Kamenici utcában levő 34. sz. házat: 130.000 koronáért. — Varga Józsefné megvette Tandori Istvántól az Árpád utcában levő 41. sz. házat: 70.000 koronáért. — Dr. Aradszky Demeter megvette Schubert Rezsőtől a Lövész utcában levő 5. sz. házat 300.000 koronáért. — Gombár Mihály és neje megvették Medovszki Mihálytól a noviszádi határban levő 10 hold 1182 □ öl területű szántóföldet 515.490 koronáért. — Vrhovszki János és társal megvették Miladinov Brankótól a noviszádi határban levő 43 hold 1575 □ öl területű szántóföldet 4.742.422 koronáért. — Petrovics Arkadia és neje megvették Szabó Gyula és nejétől a Bocskay utcában levő 3. sz. házat 150.000 dinárért. — Dr. Szimorovics Mirkó megvette Schubert Ru-

dolf és nejétől a Vasut utcában levő 68. sz. házat: 105.000 dinárért. — Dr. Pavlasz Ignát és neje megvették dr. Lipkovics Márktól a Vasut utcában levő 10. sz. házat: 175.000 dinárért.

— **A beltéri kath. kör f. hó 12-én,** vasárnap este fél 9 órai kezdettel rendez a bőjti időre tervezett első, tánc és belépő díj nélküli műsoros felolvasó estélyét. A komoly tárgy felolvasáson kívül, zene, ének és vígjelenetekben bővelkedő kabaré számok is előadásra kerülnek.

— **VALODI TOKAJI aszu ismét mindennél kapható.** 2439-2-5

— **„A Függöny“** 6-ik száma vasárnap reggel jelenik meg, versekkel, tréffákkal, színházi és bál eseményekkel, Regény, sakk és kozmetika, végül sport képezik a lap rendkívül színes bő tartalmát. 2448-1-3

### A hadinyereségadó kivetése

Ujvidék, március 9. (A Délbácska munkatársától) A hadinyereség-jövedelem és vagyonadó kivető-bizottságok március 20-án kezdik el működésüket. A kivetések alapját képező javaslatok a városi adóhivatalban közszemlére voltak kitéve, a nagyobb tételeket pedig mi is közzöltük s így minden adófizető tudhatja, hogy milyen összeget róttak ki reája. Most a kivető-bizottság előtt mindenki megindokolhatja, hogy miért tartja súlyosnak a reá kivetett adót. Ezért mindenki szerelje fel magát mindazokkal a bizonyítékokkal, amelyekkel azt igazolhatja, hogy teherbíró képességén felül adóztatták meg.

A pénzügyigazgatóság minden egyes hadinyereség-jövedelem és vagyonadó fizetésre kötelezett felet megidéz a tárgyalásra, amelyre pontos időben kell megjelenni, mert a nagy munka miatt, ha a beidézt fél időre nem jelenik meg, nélküle és meghallgatás nélkül róják ki az adót. Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, ha percnyi pontossággal jelenik meg a tárgyaláson.

A kivetést három bizottság fogja végezni. Az I. bizottság hatáskörébe az I. kerület, a II. bizottságéba a II. kerület, a III. bizottságéba pedig a III., IV. és V. kerület tartozik. Az I. és II. bizottság a városbázán fog működni, a III. bizottság pedig a tartományi pénzügyigazgatóság épületében. Az egyes bizottságok a következő képen alakultak meg.

I. bizottság. Elnök: Dr. Szekulics Milán, helyettes elnök: Erzszt Bernát, tagok: Mátics Milán, Lövy Mátyas, Kurz Koruél, Popovics Jovan, helyettes tagok: Miroszavjevics Veljko, Adamovics Sándor, Gröza Milos, Dimovics Mita.

II. bizottság. Elnök: Radovánovics István, helyettes elnök: Menráh József, tagok: dr. Mócs Sándor, Gavrilovics Jovan, Atanakovics Dusan, Látics Sztankó, helyettes tagok: Popics Milán, Szediacsek Lajos, Nikolic Milán, Bucserics Ilija.

III. bizottság. Elnök: Markovics Milorad, helyettes elnök: Jakovjevics Péja, tagok: Milica Toma, dr. Markovics Sándor, Maletics Luka, Pavlovics Luka, helyettes tagok: Nenadovics Vladimir, Rákics Dusan, Losinacics Giga, Raletics Milos.

A bizottság egyszerre tárgyalja le a hadinyereség-, jövedelem- és vagyonadót, bár mindegyik fizetésére nézve különböző rendelkezések vannak.

A jövedelem és vagyonadót az 1918-19-20. évre fogják megállapítani. Jövedelemadó fizetésére köteles mindenki, akinek évi jövedelme meghaladja a 10.000 koronát, vagyonadó pedig annak kell fizetni, akinek vagyona több, mint huzzezer korona. Hadinyereségadót azoknak kell fizetni, akiknek nyeresége 1917-ben 13.000 koronát, 1918-ban 16.000, 1919-ben pedig 39.000 koronát meghaladott. Ha azonban a háború előtt több jövedelmük volt, mint a háború alatt, akkor nem kell hadinyereség adót fizetniük.

### Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár Novisad — Ujvidék.

Részvénytőke és tartalékalap 10 1/2 millió.  
Betétállomány — — — — — 50 millió.  
Pénzügyminiszteri engedéllyel deviza-kereskedelemlre jogosítva. 332

Külföldi átutalások legelőnyösebb napi árfolyamon.

Fizető helyeink:

- Wien: Anglo-Österreichische Bank
- Prága: Prager Kredit Bank
- Páris: Credit Lyonnais.
- Berlin: Deutsche Bank
- Triest: Banca Commerciale Triestina
- Budapest: Magyar Általános Hitelbank

Betéteket, amelyeket mindenkor felmondás nélkül fizetünk vissza, 6%-al kamatoztatunk; 3 vagy 6 óra leköltött betéteknél kedvezményes kamatozást nyújtunk.

### Jelölések a magyarországi képviselő választásokhoz.

Budapest, márc 9. (Eredeti távirat). Az egységes párt intézőbizottságának szerda esti ülésén újabb harminc jelölésben állapodtak meg. A jelöltek

között vannak munkaparti politikusok is. Az ülésen gróf Károlyi Imre nagy elfoglaltságára hivatkozva bejelentette, hogy alelnöki állásáról lemond. Az értekezlet után nagyatádi Szabó kijelentette, hogy az intézőbizottság respektálja a volt képviselők szerzett jogait is a választóknak a párt előbb kifejezett kívánságát és ezért a régi kisgazdapárti képviselőket, akikhez a kerületeik is ragaszkodnak, hivatalosan jelölni fogják. Nagyatádi Szabó kijelentette még azt is, hogy a jelölések dolgában a nehezebb rész még csak ezután következik.

### Az optálók nem kapnak többé anyagi támogatást.

Beograd, márc. 9. A szociálpolitikai minisztérium ma rendeletet adott ki összes alárendelt hivatalainak, a melyben utasítja őket, hogy azonnal szüntessék meg az anyagi támogatást mindazoknál, akik egy más állam javára optáltak.

## SPORT

- Rovatvezető: Nemes Károly -

\* **Bíróvizsgák Novisadon.** A beogradi alszövetség szerdai ülésén elhatározta, hogy folyó hó 11-én Novisadra küldi a bíró kollégium 2 tagját Simonovicsot és Ruzicsot, kiknél a jelentkezők vasárnap délelőtt elméleti vizsgát tehetnek.

\* **Szigoru igazolási szabályokat** alkalmazott az alszövetség, amely azonban csak úgy lesz teljes, ha a szubotical alszövetséggel sikerül megállapodást létesíteni, amely biztosítja, hogy a két alszövetség szolidaritást vállal egymással. Az igazolási szabályok előírják ugyanis, hogy egy, már egy egyesület részére igazolt játékos csak a bejelentéstől számított hat hónap után igazolható egy másik egyesület részére, addig azonban sem barátságos, sem bajnoki mérkőzéseket ott nem játszhat.

\* **Pauler, a Rapid kapusa,** a bécsi sajtó egyhangú véleménye szerint a Rapid-Amatör mérkőzésen a mezőny legjobb embere volt. Érdemes, hogy Pauler az utolsó őszi mérkőzéseken csak véletlenül került az első csapatba. Egy alkalommal ugyanis a Rapid három, az első csapatban számításba jöhető kapusa egyszerre fektött a betegágyban. Így nem maradt más hátra, mint az ifjusági csapat kapusát, Paulert a kapuba állítani. Bemutatkozása az első csapatban olyan sikeres volt, hogy az egyesület vezetősége állandóan a csapatban hagyta a Rapid spanyol turáján is ő védett, nagy sikerrel. Nagy a remény a Rapid táborban, hogy Pauler még a tavasszal válogatott is lesz.

\* **Még mindig nem teljes a megegyezés** a novisadi és belgrádi egyesületek között a költségmegtérítés összegét illetően. A belgrádi csapatok követelése olyan nagyok, hogy azt teljesítve, a bajnoki mérkőzések nem hogy segítenének amúgy is anyagi gondokkal küzdő egyesületeinken, hanem csak megnehezítené azok boldogulását. A szövetség a közgyűlésen nagylelkűen elhatározta, hogy a mérkőzés bevétele teljesen a rendező egyesületeket illeti. Most úgy halljuk, hogy 10% (1) mégis a szövetség kasszájába vándorol. Tiszta képet majd csak a vasárnapi mérkőzések után látunk, mert a végleges határozatot látunk, mert a végleges határozatot a belgrádi csapatok és a velük utazó szövetségi kiküldöttek hozzák magukkal. — Még korántsem biztos, hogy a kisorsolt bajnoki mérkőzéseket folytatni is fogják.

A Konkordia — NAK mérkőzést Simonovics, az OSKV. — Szilávia mérkőzést Ruzics fogja vezetni.

**Ujságíró lakást keres. Cim megtudható a kiadóban**

## Színház—Mozi

### Búcsúhangverseny.

Oly Horenc hangverseny énekesnőt és Rudolfi koncert citeraművészt nem szükséges bemutatni a novisadi műértő közönségnek. Mindkét művész kvalitásában gyakran volt alkalms tiszta művészetet élvezni a publikumnak. Oly Horenc a milanoi és a szentpétervári operáknak volt sok sikert aratott operanékesnője. A háború előtti orosz és olasz lapok bőven ontották a szakértői bírálat spontán elismerő kritikáit Oly Horenc tökéletes sopránjáról. Kezünkben van a „Corriera della Sera” egyik száma, melyben Cardagni, a lap világhírű kritikus az olasz temperamentumnak megfelelően valósággal hosszánát zeng Horenc bámulatosan kristályos vokálisának, ritka bárszoyos modulációinak, melyekben a milanoi Scala „Tosca” előadásán elragadtatta a közönséget. A művész 1915-ben Milánóban rendezett búcsúelőadásán az ottani „Verdi Zeneegyesületől” ezüst babérragat kapott, melyet sok forró esttel telített művészi pályája legkedvesebb emlékei közé soroz.

Rudolfi, a másik művész szintén hónapokon át nagy sikerű turnékat rendezett Jugoszláviai művészi emporiumában. Hasonlóan Horonséhez mögötte és sikerdes művész múlt áll. Bár még egészen fiatal, citerahangversenyek egész sorozata van mögötte. Első nyilvános szereplése a gráci „Volksstamme” jubiláris hangversenyén volt, mely alkalommal (1912-ben) a gráci urk kisasszonyok babérragat nyújtottak át Rudolfinak. Az 1913-as szilburgi monstre citerahangversenyen negyven ellamert citeraművész között az akkor husz éves művész a második kitüntetést nyerte el. 1916-ban mint katonai rendezett önálló hangversenyt Prágában. Erről az estélyről a prágai lapok hasábjai recensiókban emlékeznek meg és Rudolfit a legnagyobb élő citeramesterek közé sorozzák.

Oly Horenc és Rudolfi rövidesen egy olaszországi turnára indulnak. Milánó, Róma, Génua az első stációk. A novisadi közönségtől e hó 18-án és 19-én búcsúznak a Corso Pavionban rendezendő hangversenyükkel. Műsorukon az ének és a citeraművészet választott klasszikus szerepelnek. Oly Horenc, Gráci egy igen finom zenei ötleten felépített dalát, szután Brahms egy pár kiváló érzékkel megválogatott operetjét interpretálja a német zenei gyöngyök közül. Milanoi repertoárjából Puccini Toskáját és Leon-Cavello Mattinatáját énekl el a mi közönségünknek is. Gastaldon Mulica Prohibite je valósággal delikát finomságu.

Rudolfi műsorán a citeraművészet gyönyögei vannak a legváltozatosabb módon csokorba kötve. Rudolfinak szinte kizárólagos műsorát képezi a klasszikus zeneművészet termékei, nem tiroli jodiereket mutat be, hanem egy Bizet, Verdi, Mozart, Offenbach örökbecsű darabjait, melyeket citerán csak a legnagyobb mesterek képesek interpretálni. Rosen, Lohr, Gebaner egy-egy kiváló darabja egészíti ki Rudolfi műsorát.

A minden tekintetben nagy zenei élvezetet nyújtó két koncert este fél 9 órakor kezdődik, jegyeket idővitelben a Corzó moziba adnak el. Novisad műértő és zenekedvelő publikump bizonyos teljes számban fog gyönyörködni a két művész műsorában.

**BOSNYÁK-HERCEGOVINAI**  
**AGRÁR ÉS KERESKEDELMI BANK**  
**NOVISADI FŐK (Wagner-palota)**

---

**BETÉTEK UTÁN NETTO 6%**  
2380-2-12 **KAMATOT FIZET**

**Tőzsdei árfolyamok:**

Beograd, márc. 9. Márka 30, Páris 579, G-nt 1387.50, Miláno 330, Prága 120, Berlin 28, Bécs 102.

Zürich, márc. 9. Tőzsdényitás. Berlin 204, Newyork 515, Miláno 2615, London 2250, Páris 4615, Prága 835, Zagreb 172.50, Budapest 68, Varso 11, bélyegezett osztrák korona 750.

Ujvidéki terménytőzsde: Buza, bácskai 78, 2%, kínát 1980, kötés 2000; zab bácskai 1324, szerémi 1310; tengeri bácskai kínát 1430, kereslet 1400, kötés 1415, bánati kínát 1410; zab, fehér, új kínát 1230; burgonya kötés 600; dió kínát 4000; liszt múltás 2600, főző 2500, kenyér 2350; sertészsír főzőt 5600.

Feljelős szerkesztő: Dr. Szlezák Rezső.  
Kiadótulajdonos: Fáth Ferenc és társai.

**Apró hirdetések.**

ELVESZETT vasárnap este 7 órakor a majorban Stolcz-vendéglő előtt álló kocsiról két hordócska borral. Tulajdonosa kéri legalább a hordókat visszajuttatni. Nyomravezető jutalomban részesül.

IZLÉSES NYOMTATVÁNYOKAT készít Noviszadon a Gutenbergkönyvnyomda, Szabadság-tér 1.

**VESZÜNK**

Ia TEAVAJAT, valamint különféle fajtájú jó SAJTOT. Ajánlatok a mennyiség és az ár megjelölésével küldendők

**RIKHTENOVO MLIJERARSTVO**

Zagreb, Tkalčićeva ul. 1. 2489-1-2

**„SLAVIJA“  
cipőgyár, Stari Bečej.**

Ajánlunk eredeti gyári áron:

	Férfi	Női
Fekete, box magas cipő	K 500.—	K 550.—
" sevró "	550.—	620.—
Barna, box "	600.—	650.—
Fekete félcipő	450.—	400.—
Barna "	600.—	550.—
Gyermekcipők	300.—	

Saját érdekében tegyen próba-megrendelést, versenyfelüli olcsó ár. — Kiváló minőség. 2450-5-10

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

**KALAP-MODELJEIM**

megérkeztek. — Elvállalom férfi-, női-, gyermek kalapok alakítását, festését minden színben. — Új kalapok rendelésre kicsinyben és nagyban készítek. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

ifj. FOJT ISTVÁN Ujvidék  
Zrínyi tere-utca 18. 2445-7-12

**ÜZLETHELYISÉG**

Kis-dó Palánkán (Bácska) rövid-, disz-mű és notinbergi-áru szakmabeli kis és nagykereskedés részére. Az üzlethelyiség a legforgalmasabb helyen épült. Közeli közlekedés. 3-6  
Reszely Károly, Bácska - Palánka.

**Egy negyed hold telep**

a Futaki-uton lakható házzal azonnal eladó. Építkezésre alkalmas. Érdeklődni lehet „FUCHS“ Nemzetközi Hírlap és Hirdetési Irodában Novisad, Kralj Petár-u. 13. 2487-1-2

**FEDEZŐ MÉNEK****AMERIKAI ÜGETŐK.**

LATAVIEC	Kilometer rec.	s. pej 1:30
EZERMESTER	fekete	1:32
ARGONAUT	S. s. pej	1:29
GRODEK	pej	1:28

**ELŐJEGYZÉSEKET ELFOGAD****ifj. Gerber Nándor**

STARI BEČEJ. 2-7

**Megérkeztek a tavaszi és nyári  
angol és francia szövetek**

Hölzl, Schirschinger és Társai  
angol uri szabók 2398-10-10  
NOVISAD, Miletičeva-ul. 8. (Kenyer-u.)

Szállít legmodernebb ruhákat szolid árak mellett

Szállítási- és fuvarozási vállalat  
**KRUMESZ P.**  
Ujvidék Futaki utca 82. szám alatt. Elvállalom helybéli és vidéki áru fuvarozást és árukereskedést.  
Telefon: 270

**SZERÉMI FEHÉR  
ÉS SILLER BOR**

jó minőségű, nagyobb mennyiségben kapható Lövész-u. 37 2491-0

**APOLLO  
MOZGÓ****MÁRCIUS  
10****SALTO MORTALE.**

Nagy czirkuszdráma  
6 felvonásban.

**Tégla- és cserépezető**

állást keres Gál Albert Novisad,  
Magyar-u. 58. 2488-13

**Szabadka legforgalmasabb**

helyén egy hat lakásból álló ház eladó. A vevő egy két szobás lakásba azonnal beköltözhet. Bővebbet a kiadóhivatalban, vagy

2479  
2-3 Weizer Benőnél, Duna-u. 21.

**Motoros eke**

50 HP. benzín motorral, Bissing-gyártmány, legtükéletesebb konstrukció olcsó áron eladó. Megtekinthető Protics és Társai motorgyárában.

**JOCA ČUKUR, NOVISAD**

Miletičs (Kenyer) u. 26. 2480-2-2

**EBERHARDT EKE**

nagymennyiségben érkezett.

2464-1-2

Servus - Utilus - Mignon - Kolibri  
Egyvasu ekék - Kettős ekék

**MEIER ALFRÉD**

Ohler és Bachmann Ierakata Novisad, Temerini-u. 16. sz.